

Preek Jozua 1: 1-9 Nieuwjaarsdag

Broeders en zusters,

Je zult maar in de sandalen van die Jozua staan. Ruim veertig jaar lang heeft Mozes het volk geleid. Hij was de grote leider. En behalve dat, hij was ook de man die met God sprak. En dan niet op een gewone manier. Nee, Deut. 34:10 zegt dat hij de HERE heeft gekend van aangezicht tot aangezicht. Dat was uniek. In Israel is er nooit weer een profeet opgestaan zoals Mozes. Voor Jozua was Mozes altijd al het grote voorbeeld.

We komen de naam van Jozua voor het eerst tegen in Exodus 17. Hij wordt dan als legeroverste aangewezen in de strijd met Amalek. U weet wel, die oorlog waar Mozes op een heuvel klom en zijn handen ophief naar God. Toen Mozes het niet meer kon volhouden werden zijn armen ondersteund door Aäron en Hur. Zo werd Amalek door Jozua verslagen.

Een aantal hoofdstukken later, in Exodus 24, komen we de naam van Jozua weer tegen. Hij klimt dan samen met Mozes de berg Sinaï op om de stenen tafelen uit de handen van God te ontvangen. En als ze samen naar boven klimmen, dan is het ook logisch dat Jozua erbij was toen Mozes weer naar beneden kwam. Hij was het die Mozes erop attendeerde dat er krijgsumoer was in de legerplaats. Dit bleek echter geen krijgsumoer maar een geluid van beurtzang. Het volk vierde feest en danste rondom het gouden kalf.

Toen nog weer later het volk Israel de grenzen van het beloofde land naderde, was Jozua ook één van de twaalf verspieders, die het land introk. Bij de terugkeer bleken tien van de twaalf verspieders een vals gerucht te verspreiden, alsof het land met geen mogelijkheid in te nemen was. Alleen Jozua en Kaleb waren een postieve uitzondering. Door de ongehoorzaamheid van het volk zou niemand die de uittocht uit Egypte heeft meegemaakt het land beërven. Allen stierven in de woestijn, behalve Jozua en Kaleb.

Ik zei net al dat Mozes een unieke relatie met de Here God had. Hij sprak met Hem van aangezicht tot aangezicht. Dat gebeurde in de tent der samenkomst. In Exodus 33 lezen we dat, als Mozes zich naar de tent der samenkomst begaf, het hele volk opstond, ieder voor de ingang van z'n tent, en zo keken zij Mozes na, totdat hij de

tent inging. Zodra Mozes de tent binnenging, daalde de wolkkolom neer op de tent. En op dat moment boog het hele volk zich neer uit eerbied voor God. Wat een indrukwekkend gebeuren zal dat zijn geweest. En dat staat er een opmerkelijk zinnetje in de tekst. Terwijl Mozes met God sprak, week Jozua de zoon van Nun, een jonge man, niet uit de tent. Mozes sprak met God van aangezicht tot aangezicht, en Jozua zat er als het ware met de neus boven op. Ook in geestelijk opzicht was Mozes een groot voorbeeld voor Jozua.

Maar nu, in de tekst van vandaag wordt het anders. Jozua staat op een kruispunt. Achter hem ligt de woestijn, geen makkelijke periode, maar onder de leiding van Mozes was er toch een bepaalde zekerheid. Mozes had de leiding en Mozes sprak met God. Maar nu is Mozes er niet meer. Het laatste wat van hem gezien is, is dat hij de berg Nebo beklom. Daar heeft de Here God hem het hele beloofde land laten zien. Het land dat God aan Abraham had beloofd. En nadat Mozes het land gezien had, stierf hij, 120 jaar oud. En daar heeft God Mozes begraven. Niemand heeft ooit zijn graf kunnen vinden. Hij leek wel van de aardbodem verdwenen. Er werd als het ware een hoofdstuk gesloten en nu, onder de leiding van Jozua, wordt er een nieuw hoofdstuk geopend. En reken maar dat die Jozua die toekomst met vrees en beven tegemoet zag. Als de Here God tegen hem zegt dat hij niet hoeft te sidderen, is dat blijkbaar nodig. "Sidder niet, en wordt niet verschrikt...." Dat is het probleem, dat doet Jozua nu juist wel. Jozua is doodsbang. Hij ziet geweldig tegen zijn taak op. Hij voelde zich maar een kleine jongen vergeleken bij Mozes. Mozes wordt de knecht des HEREN genoemd in het eerste vers. En hij, Jozua, wordt de dienaar van Mozes genoemd. Verschil moet er wezen. Pas veel later, aan het eind van zijn leven, in Jozua 24:29 lezen we dat ook Jozua een knecht des HEREN wordt genoemd. Maar daar was nu nog geen sprake van.

Op een of andere manier is oud en nieuw vieren ook altijd een beetje zo'n kruispunt ervaring. Je kijkt terug op het afgelopen jaar. En heus, het was niet allemaal makkelijk. Maar je hebt je er met Gods hulp wel doorheen geslagen. En nu, kijkend naar de toekomst, weet je niet wat je te wachten staat. We hoeven niet als Jozua een land te veroveren, maar we kunnen natuurlijk best te maken krijgen met strijd en moeite. En zal die hulp van God er dan ook weer zijn?

En dat geldt niet minder voor ons als gemeente. Terugkijkend was het allemaal zo gek nog niet. We hebben onze diensten mogen houden. Allerlei activiteiten hebben plaats gevonden, er is ook weer heel wat af vergaderd. En wat in ieder geval de kerkenraad betreft, nog in goede harmonie ook. We mogen zeggen dat we onder Gods leiding een fijn jaar hebben gehad. Natuurlijk, en dat willen niet vergeten, zijn er ook verdrietige dingen geweest. Ziekte en sterven gaan de kerkdeur niet voorbij. Maar als je terug kijkt, dan zie je de feiten, zo is het gegaan. Dat kunnen we niet meer veranderen. Maar voor je ligt de toekomst. En die toekomst is ongrijpbaar. Daar heb je geen controle op. En dat is nu juist zo lastig. Want mensen willen het liefst controle houden. Controle over ons leven, ook over ons kerkelijk leven. Er is niets zo eng als de controle verliezen. Ook voor christenen is loslaten, het overlaten aan God een leerproces. Dat gaat ons niet altijd vanzelf makkelijk af. En daarom kunnen wij mensen angstig worden. We 'sidderen en zijn verschrikt' zoals Jozua dat was.

En dan is het wel mooi om te zien hoe God met Jozua omgaat.

“Jozua, jongen, je vindt het misschien wel eng om los te laten, om de controle te verliezen, maar weet dan wel dat ik de toekomst ook onder controle heb! En daarom, Jozua, kom op, in de benen. Jij en het hele volk. Trek de Jordaan over naar het land dat ik je zal geven. Elke plaats die je voetzool betreedt zal ik je geven. Niemand zal voor je standhouden. Ik zal je niet verlaten. Wees sterk en moedig!”

En die laatste woorden, wees sterk en moedig, worden zelfs drie keer herhaald. Vs. 6, 7 en 9.

Jozua krijgt niet alleen een opdracht en een aansporing: trek de Jordaan over. Maar hij krijgt ook een belofte: ik zal je het land geven. En ik ga met je mee! En toch ontkomt ook Jozua er niet aan dat hij zelf in de benen moet komen. Hij moet wel reageren op de opdracht. En dat is nog helemaal niet zo vanzelfsprekend. Want die Jordaan, lezen we in Jozua 3: 15 was in deze tijd van het jaar geheel buiten zijn oevers getreden. Die eerste actie van Jozua, was al om uit geloof te handelen. Niet naar de omstandigheden kijken: hoe kom ik ooit met dat hele volk die Jordaan over? Maar geloven....vertrouwen dat God de zaak onder controle heeft en dat Hij weet wat Hij doet. Veertig jaar geleden heeft het volk ook op deze plaats gestaan. Toen hebben ze niet geluisterd naar Gods woorden, maar naar de slechte adviezen van 10 van de 12 verspieters. En dat leverde één grote jammerklacht op tegen Mozes en

Aäron. *“Waren we maar in Egypte gebleven, of waren we maar in woestijn gestorven, dat was beter geweest dan dit”*. Nu gaat het anders, het volk gaat. Al is het met knikkende knieën. En pas toen, toen ze gehoorzaam op pad gingen, de ark van God voor op, hebben ze het wonder gezien dat God het water van de Jordaan als een dam liet oprijzen, zodat het volk er doorheen kon trekken.

Er is nog wel iets waar ik graag de aandacht op wil vestigen. Dat is vs. 7 en 8. Mozes had de wet van God overgedragen aan het volk. En nu krijgt Jozua de opdracht zich aan het wetboek van Mozes te houden. *“Wijk niet af van Mijn Woord”* zegt God, *“opdat je voorspoedig zult zijn, overal waar je gaat. Dit wetboek mag niet wijken uit je mond, maar overpeins het dag en nacht, opdat jullie nauwgezet handelen overeenkomstig alles wat daarin is geschreven. Dan zullen jullie je doel bereiken en voorspoedig zijn”*.

Jozua krijgt nog even een les mee hoe hij met Gods Woord moet omgaan. Bestudeer het, overdenk het, leef er uit, handel er naar. Kortom, neem mijn Woord serieus. Nauwgezet. Dat wil zeggen, niet alleen die gedeelten die jou goed uitkomen, maar de hele bijbel. En ook al zegt de hele wereld wat anders, Gods woord is richtsnoer. Dat wil God graag en dat beloont Hij ook, het zal je tot zegen zijn.

Wat kunnen wij nu leren van deze geschiedenis? In de eerste plaats kunnen we van Israels fouten leren. Toen Israel voor het eerst voor de grens van het Beloofde Land stond, ging het volk klagen dat Mozes hen in deze situatie had geleid. Het volk sprak zelfs het verlangen uit om terug te gaan naar Egypte naar de slavernij. Wat Israel hier doet is eigenlijk ten onrechte terug verlangen naar vroeger. Het verleden wordt verheerlijkt. Voor ons is het misschien wat moeilijk te begrijpen dat Israel terug verlangde naar vroeger, maar zie je dat niet veel vaker? Ik weet nog goed dat ik in militaire dienst zat. Ik was er niet zo blij mee. Vlak voor mijn dienstitijd kon ik moeilijk werk vinden. Tijdens mijn dienstitijd heb ik me verveeld, en omdat Marja en ik trouwplannen hadden vond ik het maar zonde van mijn tijd. In militaire dienst werd in mijn tijd heel wat afgemopperd door de dienstplichtigen. En ik vermoed dat dat bij heel veel mensen zo was. Maar later, hoor je op verjaardagen altijd de sterke verhalen over de dienstitijd, alsof het de leukste tijd van je leven was. Blijkbaar hebben mensen het vermogen om de leuke dingen te onthouden en de nare dingen te vergeten. In de kerk kan dat ook zo makkelijk. Natuurlijk is het best te begrijpen

dat de fijne herinneringen aan vroeger worden gekoesterd. En toch moeten we uitkijken om niet te selectief te zijn in onze herinneringen. Prachtig als er mooie herinneringen zijn aan hoe het vroeger ging in de gemeente. En toch waarschuwt de Prediker er voor om niet te selectief te zijn in je herinneringen: *Prediker 7:10: Zeg niet: hoe komt het dat de vroegere tijden beter waren dan deze? Want niet uit wijsheid zoudt gij aldus vragen.* Het is waar, God heeft in het verleden heel veel goeds gegeven. En het is prachtig als we daar de zegen van hebben ervaren. Maar we moeten daar ook niet alleen bij blijven stilstaan. Het gevaar is dat je dan niet meer ziet welke mooie dingen God vandaag onder ons doet, ook onder jonge mensen. Laten we alsjeblieft allemaal de ogen open houden voor het werk van Gods Geest onder ons vandaag de dag en laat dat niet wegroven door het verheerlijken van het verleden.

Ik zei net al, voor het volk van God brak een nieuwe periode aan. Het tijdperk Mozes is voorbij, het tijdperk Jozua breekt aan. Het volk werd opgeroepen in dit nieuwe tijdperk Jozua te volgen. Op dezelfde manier wil ik u oproepen ook in het nieuwe jaar weer achter die andere Jozua aan te gaan. Want die Hebreeuwse naam Jozua is in het Grieks vertaald Jezus. Beide namen betekenen 'De HERE redt'. Wij mogen het nieuwe jaar ingaan achter onze Here Jezus aan. Hij is onze grote Leidsman. Zo spreekt de Hebreeënbrief over Hem: *Houdt je oog gericht op Jezus, de Leidsman en de Voleinder van het geloof.* Bij een Leidsman mag u denken aan zo'n gids, die je de weg wijst door het oerwoud. Hij gaat met z'n kapmes voor je uit en baant de weg. In het oerwoud zorg je wel dat je dicht bij de gids blijft, want je verdwaalt onherroepelijk. Zonder gids heb je geen schijn van kans te overleven. Die gids is je redding, je kunt niet zonder hem. Dat geldt nu ook voor de Here Jezus. Hij is onze redding, maar ook onze Gids. *Heer wees mijn gids op heel mijn levenspad, wees Gij mijn Gids....Blijf dicht mij bij, ga stap voor stap mij voor, dan ben 'k gerust en veilig volg 'k Uw spoor.* (JDH 569). En voor onderweg krijgen we in ieder geval een zeer uitgebreide routebeschrijving mee, Gods Woord. Geen dode letter, maar een levend woord. Elke dag weer nieuw en ongelofelijk actueel. Sommigen menen dat je de bijbel als tijdgebonden, of ouderwets aan de kant kunt schuiven. Maar als het waar is dat de bijbel het Woord is van de eeuwige God, en dat geloven wij, dan omvat Gods Woord ook alle tijden. En natuurlijk moeten we dan in de uitleg van de Bijbel er wel rekening mee houden dat de Bijbel in een andere tijd en cultuur is geschreven, maar de

principes blijven hetzelfde. En de Here Jezus blijft zeker de zelfde. Hij is, zegt de Hebrëënbrieff, gisteren en heden dezelfde, tot in eeuwigheid (Hebr. 13:8).

En verloopt alles dan van zelf gladjes, als we dat doen? Nee, vast niet. Jozua en het volk Israel hebben zich vast wel afgevraagd: hoe kom ik over die Jordaan? En zo kunnen er het komende jaar ook wel in ons leven dingen gebeuren, waarbij we ons afvragen hoe we hier doorheen moeten komen. Er kan maar zo iets met je gezondheid gebeuren. Je kunt zorgen hebben over je oude ouders, of juist om je kinderen. Of je kunt geconfronteerd worden met problemen op je werk. Hier en daar zien we ook onder ons dat er gemeenteleden zijn die te maken hebben met de gevolgen van de economische crisis.

God zei tegen Jozua: *Sidder niet en wordt niet verschrikt. Wees sterk en moedig, want de Heer uw God is met je overal waar je gaat!* Diezelfde belofte krijgen Gods kinderen vandaag ook mee. Want toen Jezus naar de hemel ging sprak Hij dezelfde belofte uit: *Ik ben met je alle dagen tot aan de voleinding der wereld (Matt.28)*. Alle dagen, dus ook de dagen van 2011. Daar mag je zeker van zijn, wat er ook gebeurt, Hij gaat met ons mee. In die zekerheid mocht het volk Israel de periode Mozes afsluiten en onder leiding van Jozua het beloofde land innemen. En zoals Israel het perspectief had van het beloofde land, zo hebben wij het perspectief van een nieuwe aarde onder een nieuwe hemel. Maar voordat Israel in vrede woonde in het beloofde land, moest er nog wel heel wat gebeuren, er moest nog land veroverd worden. Dat ging niet allemaal zonder slag of stoot. Maar die belofte stond als een huis. En God heeft zijn Woord gehouden.

En die zekerheid mogen wij ook hebben. God houdt Zijn Woord. Dat deed hij gisteren, dat doet Hij vandaag en dat doet Hij morgen. Zullen we in dat vertrouwen samen achter onze Heiland aangaan: jong en oud. De zegen van het verleden niet vergetend, maar er ook niet bij blijven stilstaan. Zo gaan we samen de toekomst tegemoet. Soms zie je wel eens bij een jaartal de letters AD staan. Die letters staan voor Anno Domini wat *het jaar des Heren* betekent. Dat geldt nu ook voor het nieuwe jaar 2011. Het is het jaar van de Heer. Hij heeft de wereld in Zijn hand, Hij heeft onze gemeente in Zijn hand, Hij heeft ook jou in Zijn hand. Hij heeft ook dit jaar in Zijn hand, gelukkig wel!

Amen

December 2010
G.P. Hartkamp
Wapenveld